

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie
Sveikatos apsaugos ministerijos

**KRAUJO IR KRAUJO KOMPONENTŲ DONORŲ LIETUVOJE
INFEKUOTUMAS PER KRAUJĄ PLINTANČIOMIS INFEKCIJOMIS
2025 METAIS**

Vilnius, 2026

IVADAS

Kraujo ir jo sudėtinių dalių donorų (pastovių ir pageidaujančių tapti donorais) sergamumas per kraują plintančiomis užkrečiamosiomis ligomis (ŽIV infekcija, virusiniais hepatitais B ir C, sifiliu) nustatomas privalomai tikrinant donorus, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. V-84 „Dėl Kraujo ir kraujo sudėtinių dalių donorų sveikatos tikrinimo ir donorų kraujo ir kraujo sudėtinių dalių paėmimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Pagal šį įsakymą donorai privalomai tiriami dėl sifilio, hepatitų B ir C bei ŽIV infekcijos, nustatant šiuos laboratorinius žymenis: sifilio *T. pallidum* antikūnus, hepatito B viruso paviršinį antigeną, hepatito C viruso antikūnus, virusų ŽIV-I ir ŽIV-II antikūnus bei ŽIV-I, hepatito B ir hepatito C virusų nukleino rūgštis.

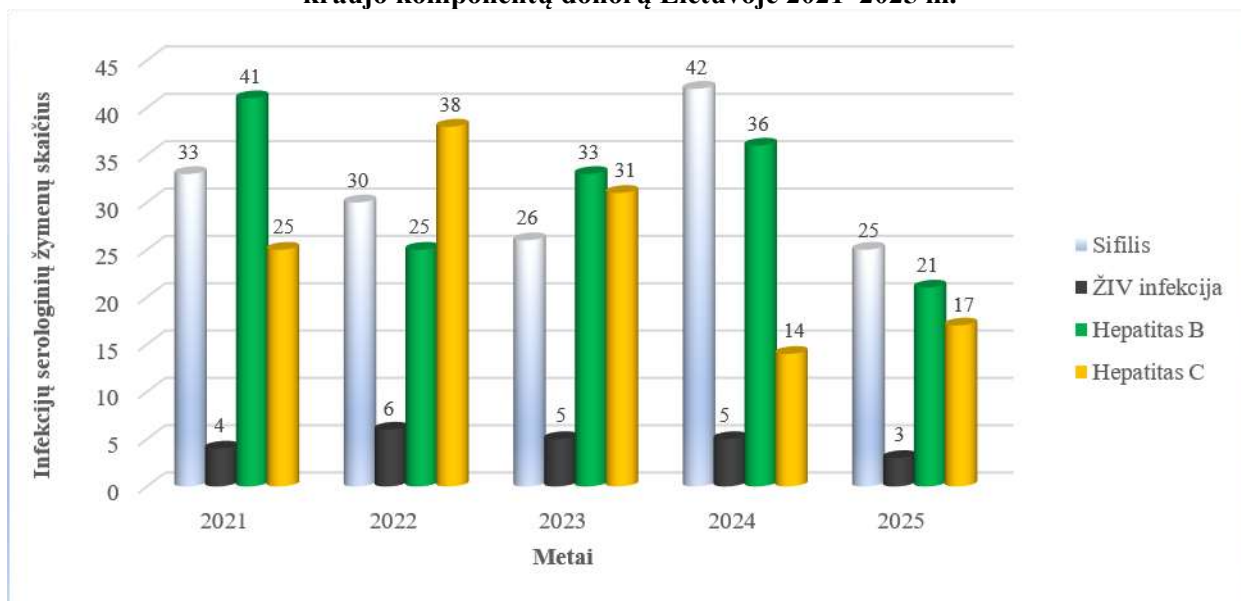
Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos, vykdydamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 19 d. įsakymą Nr. V-237 „Dėl statistinės ataskaitos formos tvirtinimo ir sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 29 d. įsakymo Nr. 515 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigų veiklos apskaitos ir atskaitomybės tvarkos“ pakeitimo“, atliko kraujo ir kraujo komponentų donorų Lietuvoje sergamumo per kraują plintančiomis infekcijomis ir šių infekcijų paplitimo analizę už 2025 metus.

DUOMENŲ ANALIZĖ

2025 m. Lietuvoje kraujo ar jo sudėtinių dalių donorams buvo patvirtinti visų per kraują plintančių užkrečiamųjų ligų (sifilio, ŽIV infekcijos, virusinių hepatitų B ir C), dėl kurių jie privalomai tiriami, žymenys.

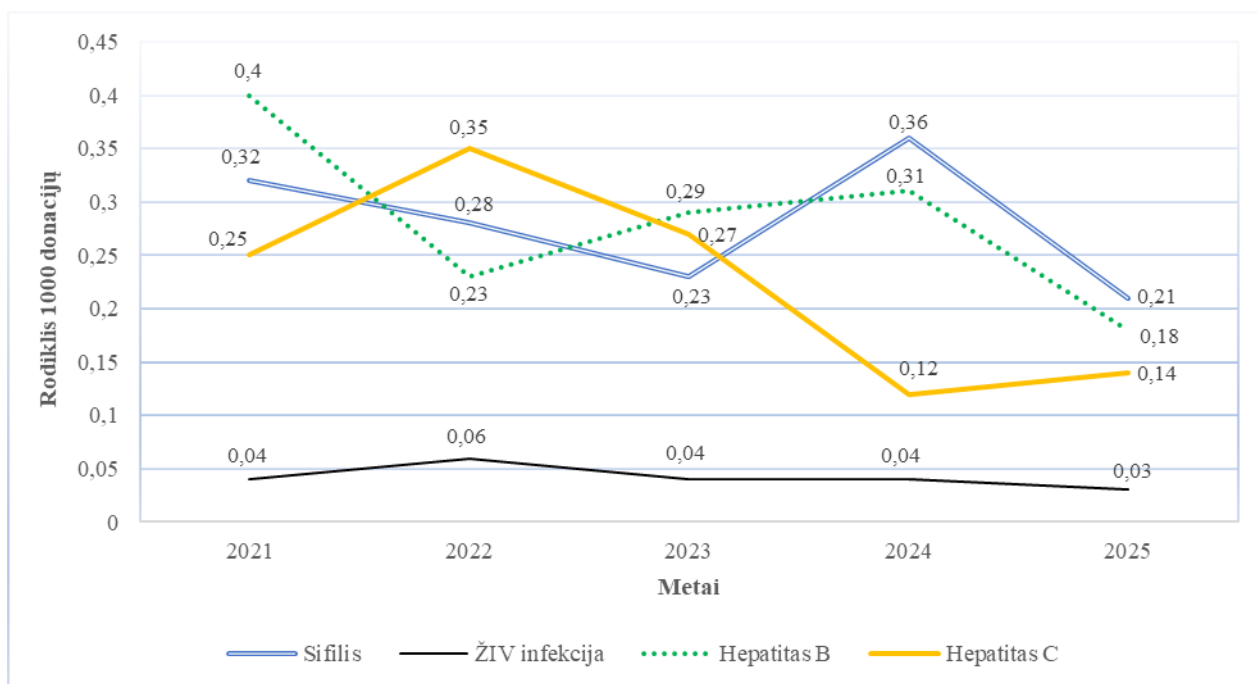
Per kraują plintančių infekcijų serologinių žymenų pasiskirstymas (abs. sk.) tarp kraujo ir kraujo komponentų donorų. 2025 m. buvo patvirtinti 25 sifilio, 21 virusinio hepatito B (HBsAg), 17 virusinio hepatito C (anti-HCV) ir 3 ŽIV 1/2 infekcijos serologiniai žymenys (1 pav., 1 lentelė).

1 pav. Per kraują plintančių infekcijų serologinių žymenų pasiskirstymas (abs. sk.) tarp kraujo ir kraujo komponentų donorų Lietuvoje 2021–2025 m.

Per kraują plintančių infekcijų serologinių žymenų paplitimo rodiklis 1000 donacijų. 2025 m. sifilio, hepatito B ir ŽIV infekcijos serologinių žymenų paplitimo rodikliai 1000 donacijų, lyginant su 2024 m., sumažėjo (sifilio – nuo 0,36 iki 0,21, hepatito B – nuo 0,31 iki 0,18, ŽIV – nuo 0,04 iki 0,03), o hepatito C – padidėjo nuo 0,12 iki 0,14 (2 pav.).

2 pav. Per kraują plintančių infekcijų serologinių žymenų paplitimo rodiklis 1000 donacijų 2021–2025 m.

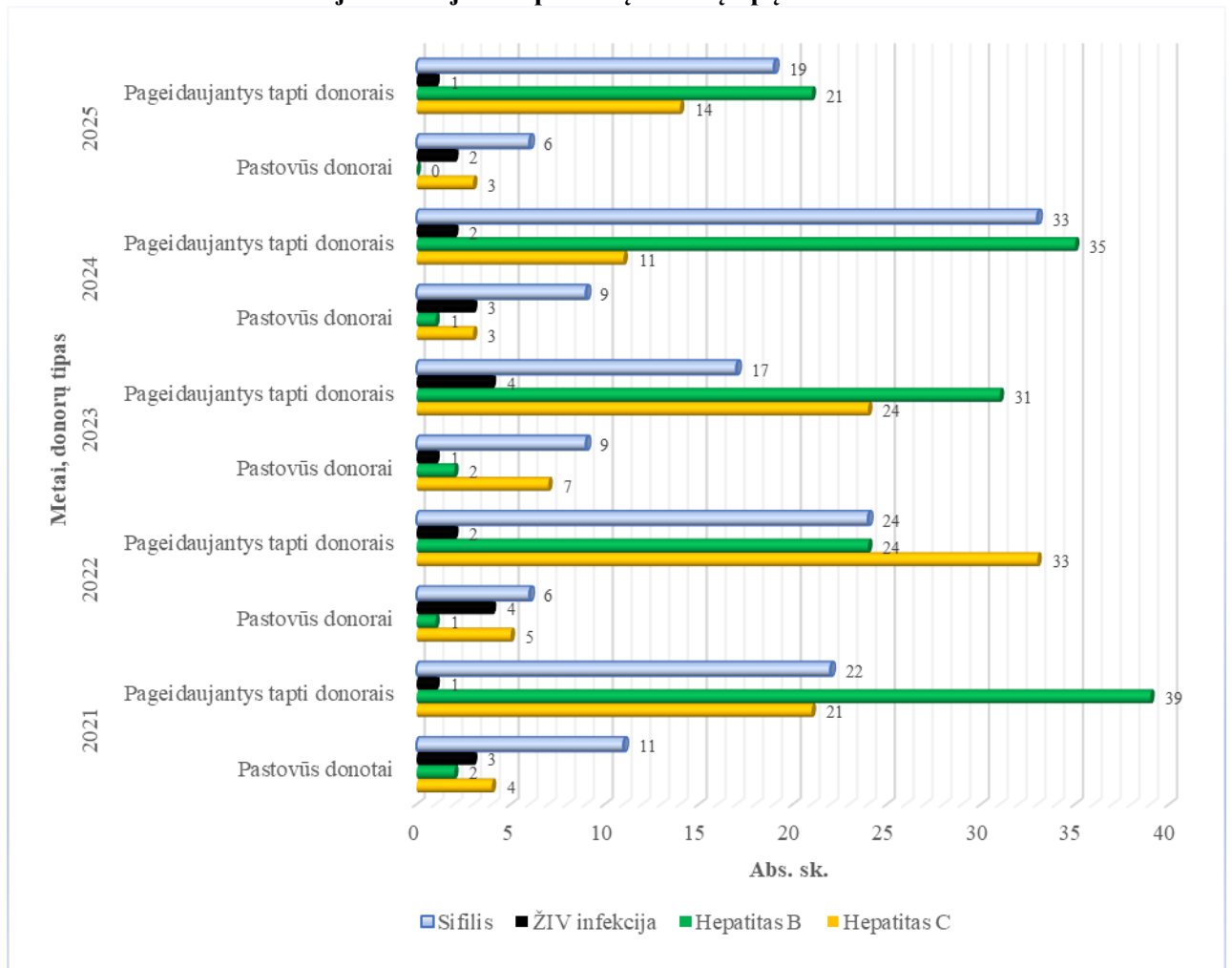
Per kraują plintančių infekcijų serologinių žymenų pasiskirstymas tarp pastovių donorų ir asmenų, pageidavusių tapti donorais. 2025 m. asmenims, pageidavusiems tapti donorais (pirmą kartą davusiems kraujo ar jo sudėtinių dalių) (n = 12 438), buvo patvirtinti 55 per kraują plintančių infekcijų serologiniai žymenys (21 iš jų – hepatito B, 19 – sifilio, 14 – hepatito C ir 1 – ŽIV), o pastoviams donorams (nuolatiniais ir pakartotinai davusiems kraujo ar jo sudėtinių dalių) (n = 47 859) – 11 per kraują plintančių užkrečiamųjų ligų serologinių žymenų (6 iš jų – sifilio, 3 – hepatito C, 2 – ŽIV, hepatito B – nenustatyta) (3 pav., 1 lentelė).

2025 m. visų per kraują plintančių infekcijų serologinių žymenų paplitimo rodikliai 100 tūkst. donorų buvo didesni asmenų, pageidavusių tapti donorais, grupėje (hepatito B – 168,8, sifilio – 152,8, hepatito C – 112,6, ŽIV – 8,0), lyginant su pastoviųjų donorų grupe (hepatito B – 0,0, sifilio – 12,5, hepatito C – 6,3, ŽIV – 4,2) (4 pav.).

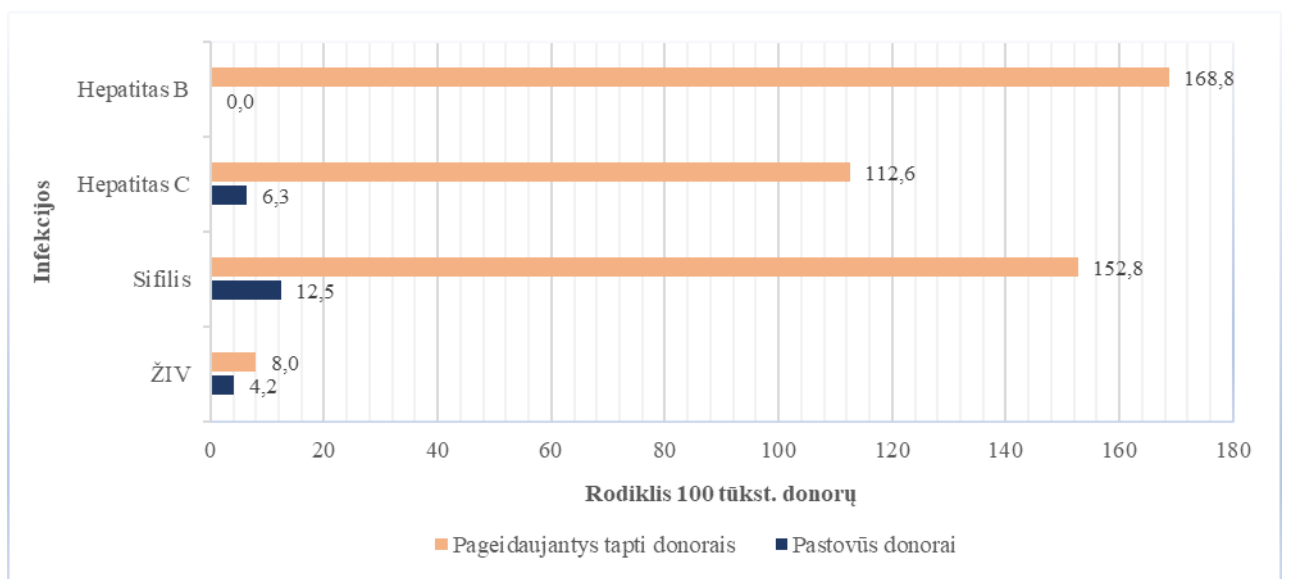
Ankstyvas per kraują plintančių infekcijų išaiškinimas molekulinio tyrimo metodu (nukleino rūgščių tyrimu) (NAT). ŽIV-I, hepatito B ir hepatito C virusų nukleino rūgščių tyrimas, leidžiantis infekcijas nustatyti ankstyvoje stadijoje, Lietuvoje privalomas nuo 2009 m. spalio 1 d.

Tiriant donorus molekulinio metodu, 2025 m. išaiškinti 3 asmenys (pastovūs donoriai), užsikrėtę hepatitu B, ir 2 asmenys (pastovūs donoriai) – hepatitu C (2 lentelė). 2024 m. šiuo metodu išaiškinti 5 asmenys, užsikrėtę hepatitu B (3 iš jų – pastovūs donoriai, 2 – pageidavę tapti donorais), bei 1 asmuo (pageidavęs tapti donoru) – hepatitu C (2 lentelė).

3 pav. Per kraują plintančių infekcijų serologinių žymenų pasiskirstymas (abs. sk.) pagal kraujo ir kraujo komponentų donorų tipą 2021–2025 m.

4 pav. Per kraują plintančių infekcijų serologinių žymenų paplitimo rodiklis 100 tūkst. donorų 2025 m.

1 lentelė. Kraujo ir kraujo komponentų donorams atliktų serologinių kraujo tyrimų duomenys 2021–2025 m.

Metai	Donorų tipas	Atliktų serologinių kraujo tyrimų skaičius (vnt.)							
		Sifilio žymuo		ŽIV 1/2 žymuo		Hepatito B žymuo		Hepatito C žymuo	
		Iš viso	Patvirtinta teigiamų	Iš viso	Patvirtinta teigiamų	Iš viso	Patvirtinta teigiamų	Iš viso	Patvirtinta teigiamų
2021	Pastovūs donorai	89 366	11	89 366	3	89 366	2	89 366	4
	Pageidaujantys tapti donorais	12 202	22	12 202	1	12 202	39	12 202	21
	Iš viso	101 568	33	101 568	4	101 568	41	101 568	25
2022	Pastovūs donorai	92 835	6	92 835	4	92 835	1	92 835	5
	Pageidaujantys tapti donorais	14 219	24	14 219	2	14 219	24	14 219	33
	Iš viso	107 054	30	107 054	6	107 054	25	107 054	38
2023	Pastovūs donorai	98 842	9	98 842	1	98 842	2	98 842	7
	Pageidaujantys tapti donorais	15 231	17	15 231	4	15 231	31	15 231	24
	Iš viso	114 073	26	114 073	5	114 073	33	114 073	31
2024	Pastovūs donorai	104 008	9	104 008	3	104 008	1	104 008	3
	Pageidaujantys tapti donorais	13 655	33	13 655	2	13 655	35	13 655	11
	Iš viso	117 663	42	117 663	5	117 663	36	117 663	14
2025	Pastovūs donorai	106 137	6	106 137	2	106 137	0	106 137	3
	Pageidaujantys tapti donorais	12 438	19	12 438	1	12 438	21	12 438	14
	Iš viso	118 575	25	118 575	3	118 575	21	118 575	17

2 lentelė. Kraujo ir kraujo komponentų donorams atliktų molekulinio kraujo tyrimų duomenys 2021–2025 m.

Metai	Donorų tipas	Atliktų molekulinio kraujo tyrimų skaičius (vnt.)					
		ŽIV NAT		Hepatito B viruso NAT		Hepatito C viruso NAT	
		Iš viso	Patvirtinta teigiamų	Iš viso	Patvirtinta teigiamų	Iš viso	Patvirtinta teigiamų
2021	Pastovūs donorai	89 297	0	89 297	3	89 297	1
	Pageidaujantys tapti donoriais	12 118	0	12 118	1	12 118	0
	Iš viso	101 415	0	101 415	4	101 415	1
2022	Pastovūs donorai	92 746	0	92 746	2	92 746	0
	Pageidaujantys tapti donoriais	14 136	0	14 136	0	14 136	0
	Iš viso	106 882	0	106 882	2	106 882	0
2023	Pastovūs donorai	98 711	1	98 711	5	98 711	0
	Pageidaujantys tapti donoriais	15 103	0	15 103	2	15 103	0
	Iš viso	113 814	1	113 814	7	113 814	0
2024	Pastovūs donorai	103 842	0	103 842	3	103 842	0
	Pageidaujantys tapti donoriais	13 577	0	13 577	2	13 577	1
	Iš viso	117 419	0	117 419	5	117 419	1
2025	Pastovūs donorai	106 079	0	106 079	3	106 079	2
	Pageidaujantys tapti donoriais	12 388	0	12 388	0	12 388	0
	Iš viso	118 467	0	118 467	3	118 467	2

APIBENDRINIMAS

1. 2025 m. Lietuvoje kraujo ir kraujo komponentų donorams patvirtinti 66 per kraują plintančių infekcijų serologiniai žymenys: 25 iš jų – sifilio, 21 – hepatito B, 17 – hepatito C ir 3 – ŽIV.
2. 2025 m. sifilio, hepatito B ir ŽIV infekcijos serologinių žymenų paplitimo rodikliai 1000 donacijų, lyginant su 2024 m., sumažėjo, hepatito C – nežymiai padidėjo.
3. Daugiausia per kraują plintančių infekcijų serologinių žymenų (55) patvirtinta tarp asmenų, pageidavusių tapti donoriais (21 iš jų – hepatito B, 19 – sifilio, 14 – hepatito C ir 1 – ŽIV); tarp pastovių donorų patvirtinta 11 serologinių žymenų (6 iš jų – sifilio, 3 – hepatito C ir 2 – ŽIV).
4. 2025 m. visų patvirtintų per kraują plintančių infekcijų serologinių žymenų paplitimo rodikliai 100 tūkst. donorų, kaip ir ankstesniais metais, išliko didesni pageidavusių tapti donoriais asmenų grupėje, lyginant su pastoviais donoriais.
5. Molekuliniu metodu 2025 m. tarp pastovių donorų išaiškinti 3 asmenys, užsikrėtę hepatitu B ir 2 asmenys – hepatitu C (šiuo metodu 2024 m. išaiškinti 5 asmenys, užsikrėtę hepatitu B (3 iš jų – pastovūs donoriai, 2 – pageidavę tapti donoriais), 1 asmuo (pageidavęs tapti donoru) – hepatitu C).

Parengė:

Užkrečiamųjų ligų valdymo skyrius

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos